

ANNETTE KULLENBERG

Det är farligt att inte få frisk luft

Annette Kullenberg, författare, journalist, flanör.

Hur ska man få frisk luft på kontoret? Öppna fönstren. Det är det absolut nyaste forskarrönet. Det är så man kan svimma. Hur har de kommit på det? Men fråga inte efter kvinnan. Säg inte »Cherchez la femme«.

Det är ute, förra seklet.

Tänk i stället: Finns det pengar att spara? Eller ännu bättre – mer i tiden: Kan man tjäna pengar?

Jag har det direkt från Financial Times, som skriver på sin första sida i slutet av december förra året. Vetenskapsmän som arbetat på hur man bäst ska kunna skapa ventilation i kontorshus har kommit fram med en radikal lösning – öppna fönstren.

Det är inte klokt. Det föds hela tiden nya snillen. Det är dock inte vilka fönster som helst som kan öppnas, eftersom arkitekter som lärt sig bygga för att samma luft ska cirkulera måste skolas om.

Under tiden blir det jobb åt en del specialister, som får räkna ut vilka fönster man för närvarande kan öppna.

Det är fysiker på MIT (Massachusetts Institute of Technology) och andra. Låt mig nämna den brittiska regeringen. Inte vilka dumskallar som helst. Inget jag hittat på. Det finns redan en byggnad enligt denna helt nya revolutionerande idé – frisk luft: Institutet för slaviska och östeuropeiska studier, som ligger i London.

En början. Stillsam. Men ändå.

Det går åt för mycket bränsle för att kyla och värma upp hus och ständigt cirkulera samma outhärdliga luft.

Så nu är det frisk luft som gäller.

Här omveckan höll jag på att svimma av brist på luft. Det var i ett flygplan. En färd på tolv timmar nonstop. Samma luft. För det blir så billigt.

Tänk er själva – ta in frisk luft som ligger på minus 50 grader och värms upp den. Bara i yttersta nödfall tar piloterna in frisk luft utöver den kvot de måste ta in.

Nu var det natt. Jag tänker inte säga vilket flygbolag det var. Men det är ingen hemlighet att jag fick ont i huvudet.

Då fick jag aspirin av flygvärdinnan. Sen fick jag en liter vatten. Sen fick jag två koppar kaffe.

Det var natt. Alla sov. Utom jag. Och sen denna panik. Jag kan inte andas. Så ut i pentryt igen:

– Kan jag få syrgas?

Tänk på att

varje flyg har skyldighet att medföra syrgastub.

– Jag har varit en hel del i Bolivia, sa jag.

Det behövdes inte mer så kom pursern med en stor röd tub till min plats och satte ett gummifodral över mitt ansikte.

Runt omkring mig sov folk som döda hökar i mörkret. Flygvärdinnan gav mig en omgång till och sen tog de bort tuben. I mörkret. Ingen som såg.

Jag kunde andas. Luften var friskare. Det kom en flygvärdinna och jag sa:

– Det finns luft.

– Just det, sa hon belåtet. Kaptenen har släppt in mer luft.

Pengar. Pengar. Vad kostar mest?

Att lasta av en död hök vid namn Annette. Eller släppa in frisk luft som måste värmas upp med dyrbart bränsle.

Kaptenen valde frisk luft.

Tänker inte precis skrämman upp nån.

Men i USA pågår en mängd processer. Mänskor påstår att de fått tbc för att samma luft cirkulerat och att de andats in nedsmittad luft.

Det kan vara sant, det kan också vara alla dessa advokater som är ute och gör sig en hacka.

Men att det är farligt att inte få frisk luft är alla med om. Färskvara.

Jag vill råda alla som känner sig då-

siga på flygplan att beställa syrgas. Det är en rättighet.

Och dessutom: Tänk på en sak. Ifall ni landar i La Paz, som är Bolivias huvudstad. Ni befinner er då på världens högst belägna flygplats, mer än 4 000 meter över havet.

Det gäller att släpa sig in i ankomsthallen och sen hugga tag i närmaste doktor. Det cirkulerar ett antal läkare. Lägg er på britsen, säger de. Sen blir det syrgas.

Jag beställde upp syrgas på hotellrummet och den röda tuben blev min bästa vän.

Nu ska varken ni eller jag till Bolivia just idag eller imorgon. Men en och annan ska ut. Och eftersom nästan alla som flyger idag är rädda, även

personalen, så undvik att höja rösten. Säg bara helt stillsamt att ni har svårt att andas.

Kippa efter andan.

De flesta som flyger dricker inte sprit. Så det går inte för flygbolaget att skylla ifrån sig. Dåsigheten, den där lätta yrseln – den kommer sig av ren girighet. Från flygbolagens sida.

För den särskilt stillsamme som är rädd att verka obekvämt tillråder jag att han eller hon medför en lapp i fickan där det står: Jag har så svårt att andas. Hjälp mig!

Visa den lappen och rädda livet. Ert eget och de andras.

Beväpnade marskalkar i all ära. Frågan är om det behövs vapen på ett flygplan.

Jag håller på mer frisk luft.

Annette Kullenberg